

SỞ HỮU TRÍ TUỆ VÀ DOANH NGHIỆP THÀNH PHỐ ĐÀ NẴNG TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP TPP

Vũ Thị Bích Hậu

Phó Giám đốc Sở KH&CN TP Đà Nẵng

Với các quy định khắt khe về sở hữu trí tuệ (SHTT), Hiệp định Đối tác kinh tế xuyên Thái Bình Dương TPP (Trans-Pacific Partnership Agreement) sẽ mang đến nhiều cơ hội nhưng cũng không ít thách thức cho các doanh nghiệp Việt Nam, trong đó có doanh nghiệp thành phố Đà Nẵng. Dựa trên những thành tựu đã đạt được về SHTT giai đoạn vừa qua, Đà Nẵng sẽ tăng cường hỗ trợ cho các doanh nghiệp ở địa phương, nhằm giúp các đơn vị này có thể khai thác tốt những lợi thế về SHTT khi Hiệp định TPP chính thức có hiệu lực.

Những yêu cầu cấp thiết về SHTT đối với doanh nghiệp thành phố Đà Nẵng trong TPP

Sau 5 năm đàm phán với mục đích hội nhập các nền kinh tế thuộc khu vực châu Á - Thái Bình Dương, Hiệp định TPP chính thức được ký kết vào ngày 4/2/2016 giữa 12 quốc gia bao gồm: Úc, Brunei, Chile, Malaysia, Mexico, New Zealand, Canada, Peru, Singapore, Việt Nam, Hoa Kỳ và Nhật Bản. Hiệp định TPP được đánh giá là một trong những thỏa thuận tự do thương mại tham vọng nhất trên thế giới, có thể tạo ra một thị trường mới giống như châu Âu. Ngoài mục tiêu xóa bỏ các loại thuế và rào cản cho hàng hóa, dịch vụ xuất nhập khẩu giữa các nước thành viên, Hiệp định TPP còn thống nhất nhiều quy tắc chung giữa các nước thành viên, trong đó yêu cầu khắt khe về lĩnh vực SHTT. Hiệp định TPP dành riêng 1 trong tổng số 30 chương để đưa ra các quy định về SHTT, trong đó có các quy định chặt chẽ, cụ thể về thủ tục tố tụng dân sự, biện pháp tạm thời, biện pháp biên giới, thủ tục tố tụng hình sự

và hình phạt đối với việc làm giả nhãn hiệu ở quy mô thương mại và xâm phạm quyền tác giả hay quyền liên quan đến quyền tác giả. Các bên tham gia TPP phải cam kết cung cấp các công cụ pháp lý để ngăn chặn việc xâm phạm quyền đối với bí mật kinh doanh.

Trong bối cảnh gia nhập thị trường khu vực châu Á - Thái Bình Dương, bảo hộ quyền SHTT được coi là một trong những yếu tố quyết định sự tồn tại và phát triển của các doanh nghiệp Việt Nam nói chung, thành phố Đà Nẵng nói riêng khi xác lập quan hệ thương mại với các doanh nghiệp nước ngoài. Nhận định này xuất phát từ những lý do cơ bản sau:

- *Thứ nhất*, SHTT là một công cụ có khả năng phát triển kinh tế, tạo ra của cải chưa được sử dụng với hiệu quả tối ưu. Bảo hộ quyền SHTT sẽ cho phép các doanh nghiệp sử dụng những tài sản vô hình (nhãn hiệu, kiểu dáng công nghiệp, sáng chế...) dưới dạng những sở hữu độc quyền có giá trị cao, có thể trao đổi, thương

mại hóa trên thị trường.

- *Thứ hai*, quyền SHTT được bảo hộ cho phép các doanh nghiệp tạo ra lợi thế cạnh tranh với các doanh nghiệp trong khu vực, đồng thời hạn chế rủi ro trong việc đưa các sản phẩm mới, được cải tiến ra thị trường thông qua việc độc quyền trong khâu sản xuất và kinh doanh sản phẩm.

- *Thứ ba*, quyền SHTT sẽ đem lại lợi thế lớn cho các doanh nghiệp trong việc thương thảo, ký kết các hợp đồng thương mại, li-xăng công nghệ với các doanh nghiệp nước ngoài khi mà thị trường nước ngoài luôn đòi hỏi cao về nguồn gốc xuất xứ của hàng hóa và đề cao việc tôn trọng quyền sở hữu.

- *Thứ tư*, Hiệp định TPP đòi hỏi hệ thống thực thi mạnh mẽ thông qua các thủ tục tố tụng dân sự, biện pháp tạm thời, biện pháp biên giới, thủ tục tố tụng hình sự và hình phạt ở mức cao đối với hành vi xâm phạm quyền SHTT.

Với các yêu cầu cao về quyền SHTT trong Hiệp định TPP, các doanh nghiệp thành phố Đà

Năng sẽ phải có nhận thức và hành động đúng đắn về vấn đề đăng ký bảo hộ, cũng như việc tôn trọng và bảo vệ quyền SHTT để tranh thủ được các cơ hội thương mại và đầu tư, nâng cao khả năng cạnh tranh, đồng thời hạn chế những rủi ro pháp lý về SHTT với các doanh nghiệp nước ngoài.

Hoạt động hỗ trợ doanh nghiệp về SHTT tại thành phố Đà Nẵng

Việc khai thác tốt lợi thế về quyền SHTT được coi là yếu tố quan trọng tạo nên bước nhảy vọt cho doanh nghiệp trong quá trình phát triển. Nhận thức rõ vấn đề này, Sở KH&CN Đà Nẵng đã chú trọng triển khai nhiều hoạt động (tuyên truyền, giới thiệu, phổ biến kiến thức về SHTT; hỗ trợ các doanh nghiệp xác lập quyền SHTT; tăng cường công tác thực thi bảo vệ quyền SHTT), cụ thể như:

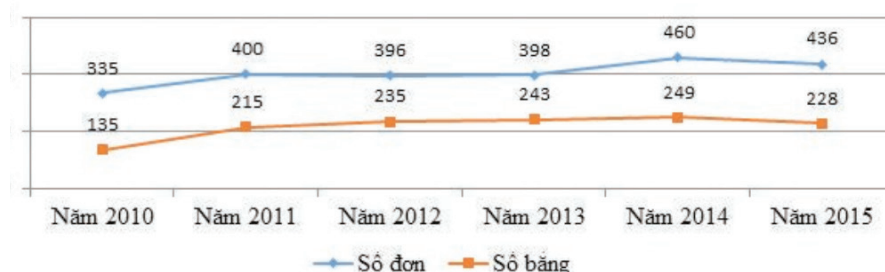
Đào tạo nhân lực, tuyên truyền, phổ biến kiến thức về SHTT

Nhằm cung cấp cho các tổ chức, cá nhân, doanh nghiệp những thông tin cần thiết, kịp thời, hàng năm Sở KH&CN Đà Nẵng triển khai 5 lớp tập huấn (4 lớp tập huấn về “Hướng dẫn thủ tục đăng ký bảo hộ và xử lý vi phạm quyền SHTT” và 1 lớp “Hướng dẫn khai thác thông tin SHTT”) nhằm tuyên truyền ý thức tự bảo vệ và tôn trọng quyền SHTT cho các tổ chức, cá nhân, doanh nghiệp. Bên cạnh việc tổ chức cuộc thi “Tìm hiểu pháp luật về SHTT” (phát sóng trực tiếp trên Đài Phát thanh và Truyền hình thành phố Đà Nẵng) nhằm đẩy mạnh công tác tuyên truyền

về SHTT trên địa bàn, Sở còn hướng dẫn và cung cấp kịp thời tới doanh nghiệp các quy định, thủ tục về bảo vệ quyền SHTT cần thiết giúp họ tránh được những tranh chấp xảy ra trong quá trình khai thác.

và Quyết định số 09/2012/QĐ-UBND ban hành quy chế khen thưởng trong hoạt động KH&CN thành phố Đà Nẵng (khen thưởng các tác giả sáng chế, giải pháp hữu ích).

Số lượng đơn đăng ký và văn bằng sở hữu công nghiệp của thành phố Đà Nẵng giai đoạn 2010-2015

Hỗ trợ doanh nghiệp đăng ký bảo hộ quyền SHTT

Ngoài những hoạt động hỗ trợ thường niên, Sở KH&CN Đà Nẵng còn tích cực hỗ trợ doanh nghiệp trong việc đề xuất, đăng ký xác lập quyền và thương mại hóa tài sản trí tuệ thông qua các nội dung được lồng ghép tại Quyết định số 08/2012/QĐ-UBND quy định một số chính sách hỗ trợ doanh nghiệp đổi mới công nghệ trên địa bàn thành phố Đà Nẵng

Trong giai đoạn 2010-2015, số lượng đơn đăng ký bảo hộ quyền sở hữu công nghiệp của thành phố tăng 6,02%/năm, số lượng văn bằng bảo hộ sở hữu công nghiệp được cấp tăng 9,80%/năm. Bên cạnh việc hướng dẫn hơn 100 lượt doanh nghiệp đăng ký xác lập quyền SHTT thành công, Sở KH&CN Đà Nẵng còn hỗ trợ các tổ chức bảo hộ nhãn hiệu tập thể dùng cho các sản phẩm truyền thống, là thế mạnh của địa phương như: nhãn hiệu chứng nhận đá Non

Nước, nhãn hiệu tập thể nước mắm Nam Ô, nhãn hiệu tập thể giá đỗ Nghi An, nhãn hiệu tập thể nấm La Châu, nhãn hiệu tập thể rau an toàn Cẩm Nê - Hòa Tiến... Việc các doanh nghiệp phát triển sản xuất, kinh doanh trên những sản phẩm đặc thù đã được bảo hộ không chỉ tạo ra lợi thế cạnh tranh bền vững mà còn góp phần nâng cao giá trị văn hóa truyền thống của thành phố. Theo số liệu thống kê đến hết năm 2015, thành phố Đà Nẵng đã có 2.624 văn bằng được cấp (là 1 trong 6 địa phương trên cả nước có số lượng văn bằng bảo hộ quyền sở hữu công nghiệp cao nhất), trong đó nhãn hiệu là 2.482 văn bằng (chiếm 94,6%), kiểu dáng công nghiệp có 105 văn bằng (chiếm 4%), sáng chế/GPHI có 37 văn bằng (chiếm 1,4%). Nhiều doanh nghiệp trên địa bàn đã coi việc đăng ký bảo hộ quyền SHTT cho sản phẩm của mình là yếu tố then chốt trong chiến lược phát triển hoạt động sản xuất, kinh doanh, tiêu biểu như Công ty Cổ phần dược Danapha (166 văn bằng bảo hộ nhãn hiệu và 1 văn bằng bảo hộ kiểu dáng công nghiệp), Công ty Cổ phần khoa học công nghệ An Sinh Xanh (7 văn bằng bảo hộ sáng chế/giải pháp hữu ích), Công ty Cổ phần dệt may 29/3 (10 văn bằng bảo hộ nhãn hiệu, 3 văn bằng bảo hộ kiểu dáng công nghiệp)... Đây là những doanh nghiệp đã đoạt Giải thưởng cúp Vàng SHTT - Giải thưởng dành cho doanh nghiệp xuất sắc trong việc áp dụng hệ thống quản trị tài sản trí tuệ vào hoạt động sản xuất, kinh doanh.

Triển khai mạnh mẽ công tác đảm bảo thực thi quyền SHTT

Bên cạnh việc tham mưu cho UBND thành phố ban hành quy chế phối hợp liên ngành trong hoạt động thực thi quyền SHTT, Sở KH&CN Đà Nẵng còn tổ chức nhiều hoạt động nhằm đánh giá công tác thực thi bảo vệ quyền SHTT, giúp tăng cường hiệu quả phối hợp giữa các cơ quan chức năng, đáp ứng yêu cầu bảo vệ quyền cho các tổ chức, cá nhân, doanh nghiệp trên địa bàn trước thềm hội nhập. Nhờ sự phối hợp chặt chẽ giữa các đơn vị, ý thức tôn trọng quyền SHTT ở địa phương nói chung, doanh nghiệp nói riêng không ngừng được nâng cao. Song song với các hoạt động tuyên truyền, phổ biến kiến thức, Sở KH&CN Đà Nẵng còn tổ chức hệ thống giám sát chặt chẽ để phát hiện và xử lý nghiêm những đơn vị vi phạm, giúp nâng cao hiệu quả thực thi quyền SHTT trên địa bàn. Trong năm 2015, Sở KH&CN đã xử lý trên 30 vụ xâm phạm quyền SHTT, từng bước lành mạnh hoá môi trường kinh doanh ở thành phố. Tiêu biểu có thể kể đến việc phối hợp với các cơ quan chức năng giải quyết đơn tố cáo của ông Nguyễn Thế Đỉnh tại địa chỉ 157 Âu Cơ, quận Liên Chiểu đối với ông Nguyễn Quang Đông - chủ doanh nghiệp kinh doanh Mì Quảng (số 231 Đống Đa và số 19 Trần Bình Trọng, quận Hải Châu) về hành vi xâm phạm nhãn hiệu “Kiếm Lâm Quán - Mỳ quảng Bà Mua” đã được bảo hộ (do sử dụng dấu hiệu “Bà Mua” và các hình ảnh quảng cáo tương tự nhãn hiệu này). Giải quyết đơn đề nghị

xử lý vi phạm của Văn phòng luật sư Phạm và Liên danh, đại diện pháp lý tại Việt Nam của Wynn Resorts Holdings, LLC (trụ sở tại 3131 Las Vegas Boulevard South, Las Vegas, Hoa Kỳ) đối với Công ty TNHH thương mại và du lịch WYNN TOUR (Lô 12 đường Trường Sa, phường Mỹ An, quận Ngũ Hành Sơn, thành phố Đà Nẵng), do doanh nghiệp này xâm phạm quyền SHTT đối với nhãn hiệu “WYNN” đã được bảo hộ của Công ty Wynn Resorts Holdings LLC (Hoa Kỳ)...

Thay lời kết

Như vậy, kết quả của công tác triển khai hoạt động quản lý nhà nước về SHTT ở thành phố Đà Nẵng thời gian qua đã phần nào tạo dựng được nền tảng về SHTT cho các doanh nghiệp địa phương trước thềm hội nhập. Tiếp tục phát huy những kết quả đạt được, với mong muốn giúp các doanh nghiệp chiếm được những lợi thế nhất định về SHTT khi Hiệp định TPP chính thức có hiệu lực, Sở KH&CN Đà Nẵng đang nỗ lực triển khai các hoạt động hỗ trợ các tổ chức đăng ký xác lập quyền sở hữu công nghiệp, đặc biệt là đối với sản phẩm đặc thù, truyền thống của địa phương; nâng cao nhận thức cộng đồng về tôn trọng và bảo vệ quyền SHTT; đào tạo nguồn nhân lực SHTT cho các cơ quan quản lý và thực thi quyền SHTT, nhân lực quản trị SHTT cho các doanh nghiệp, tổ chức nghiên cứu - đào tạo trên địa bàn thành phố.